

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

De ignorantia invincibili & vincibili.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

De ignorantia invincibili & vincibili.

IV. *Ignorantia invincibilis & inculpabilis* est, quæ morali studio tolli non potuit; utpote quæ vel nunquam venit in mentem dubitare de tali re: vel etiam si in mentem venisset, tamen morali & ordinaria adhibita inquirendi diligentia cognitio veritatis haberi non potuisset. Atque hæc simpliciter non potest esse voluntaria directè, nec indirectè; siquidem omnem actum voluntatis antecedit. *Ignorantia vincibilis & culpabilis* est, quæ morali adhibita diligentia superari potest, & deberet: si v. g. venerit in mentem cogitare vel dubitare de tali re: vel si ignorans teneatur scire illam rem spectantem ad suum statum vel officium: talis enim tenetur inquirere veritatem & notitiam rei ignoratæ, alias ipsi imputabitur, ac si eam novisset.

V. Atque hæc *Ignorantia alia est affectata*, seu directè voluntaria, cum scilicet quis datâ operâ vult ignorare, & ideo non inquirere veritatem, vel ob tedium discendi, vel ut possit eò liberius peccare, & transgressionem legis cum ignorantia excusare; ut si ex proposito non vis discere præcepta Ecclesiæ, vel tuæ Regulæ. Alia est *ignorantia probabilis non affectata*, seu indirectè tantum voluntaria; quæ quis non quidem vult ipsam ignorantiam in se, non vult tamen adhibere sufficientem diligentiam inquirendi veritatem; unde eò ipso convincitur indirectè velle ignorantiam. His prænotatis sit

72. RESOLUTIO I. Voluntarium, adeo-
que

que actum humanum & peccatum omnino tollit ignorantia quævis invincibilis juris & facti, non tantum antecedens, sed etiam concomitans. Ita communis.

Ratio est manifesta; quia omne voluntarium sufficiens & requisitum ad actum humanum necessario debet esse præcognitum: & quacunque ratione non est præcognitum, ea ratione non potest esse voluntarium: sed quævis ignorantia invincibilis & inculpabilis, juris vel facti, saltem antecedens, sicut ipsa met omnino involuntaria & inculpabilis est, ita rem seu objectum involuntario & inculpabiliter reddit incognitum, & consequenter involuntarium. Itaque si quis die veneris comedit carnes, nesciens vel non advertens esse diem veneris, aut esse carnem, quod comedit, reddit incognitum, & consequenter involuntarium actum, objectum, & circumstantiam prohibitam; atque hæc est ignorantia facti: similiter ignorantia juris, si forte hodie comedas carnes, nesciens esse prohibitum, facis actum involuntarium quoad ipsam prohibitionem.

Eadem est ratio de ignorantia concomitante; quia etiam invincibiliter reddit incognitum id, quod agitur v. g. si inimicum occidisti invincibiliter ignorans esse hominem illum (quantumvis alioquin maxime velles occisum) defacto tamen invincibiliter ignorasti eum esse hominem inimicum tuum, dum putares esse feram; consequenter etiam ignorantia concomitans verè tollit voluntarium & peccatum.

Dices: iste occidens cum ignorantia concomitante

tante est ita affectus, ut, si sciret esse suum inimicum, ipsum nihilominus occideret: ergo peregrinum actum peccaminosum. R. neg. conseq. Deus enim homini non imputat peccata, quæ faceret, si ipsi hoc vel illud in mentem veniret, sed ea tantum, quæ defacto sciuntur, & fecit.

73. RESOLUTIO II. Non item tollit voluntarium ignorantia vincibilis & culpabilis, minuit tamen, saltem non affectata. Omnes cum S. Thom. 1. 2. q. 76. a. 4.

Ratio primæ partis est; quia illud censetur saltem indirectè voluntarium & peccaminosum, quod ita procedit à voluntate, ut potuisset & debuisset non procedere: sed quod fit ex ignorantia vincibili ac culpabili quacunque, ita procedit à voluntate, ut potuisset non procedere, imò debuisset evitari: potuit enim & debuit voluntas inquirere veritatem, eaque cognita non facere illum actum: igitur ignorans v.g. hodiè esse diem jejuni, cum posset & deberet inquirere, nec inquit, sed comedit carnes, censetur saltem indirectè velle obiectum hic & nunc prohibitum; consequenter peccare.

Ratio secundæ partis est, scilicet ignorantiam etiam vincibilem, minuere peccatum; quia per se loquendo, & in genere voluntarii, id semper minus est voluntarium, quod indirectè tantum est tale, quàm quod etiam directè tale esse convincitur: sed quidquid fit ex ignorantia vincibili, etiam crassa vel supina saltem non affectata, est tantum indirectè voluntarium: ergo minus voluntarium, ideoque minus peccatum. Porro ignorantia affectata

tata (quia directè est voluntaria & procedens ex magna voluntatis propensione ad malum, saltem tunc, quando expressè intenditur, & opposita cognitio respuitur, quatenus quis sine ullo conscientie remorsu liberè peccet) non censetur minui, sed potius augere voluntarium & peccatum; cum adeo censeatur adhærere peccato, ut etiam horreat scientiam avocantem à peccato: quales fuere impij illi apud *Job. c. 21. recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.*

CONFIDENTIA LII.

An ignorantia etiam excuset à pœna?

74 RESOLUTIO I. *Ignorantia invincibilis Juris* statuentis pœnam; & *facti*, sicut ab omni culpa, ita etiam ab omni pœna excusat. Ita omnes.

Ratio est; quia nim: pœna decernitur ob culpam: ergo cessante culpa tanquàm causa, cessare etiam debet pœna tanquàm effectus. E. g. Percussisti clericum invincibiliter ignorans, eam percussione esse ab Ecclesia prohibitam sub pœna Excommunicationis: aut nesciens, vel non advertens illum esse clericum, non incurris pœnam Excommunicationis &c. Imò etiam ignorantia vincibilis, dummodò non sit crassa vel supina, excusat à pœna à legibus decreta; ut si in exemplo alato suspicans fortè esse Clericum, & absque sufficienti inquisitione credas non esse, & percutias, non incurris censuram: quia ignorantia quæcunque non crassa censetur levis; ideoque sicut culpæ gravitatem minuit, & venialem reddit, ita æquum

Pars II.

G

est,